

Romain Gary

Kadının Işığı

Türkçesi: İsmail Yerguz

Roman

I.

Taksiden inerken çarptım ona, elinde paketlerle kapıyı açarken; ekmek, süt, yumurtalar kaldırıma saçıldı – inceden atıştıran, can sıkıran yağmur altında tanışmamız böyle oldu.

Hemen hemen ben yaşlarda olmalıydı. Yüzü, gençliğin ve çizgilerin rızasının belli belirsiz bir vaat olarak ortaya koyduğu şeyi başarmak için saçlarının ağarmasını beklemişti sanki. Geç kalmaktan korkup koşmuşçasına nefes nefeseydi. Önseziye inanamam, inançsızlıklarına olan inancımı yitireli de uzun zaman oldu. “İnanmıyorum artık,” gibi kesinlemelerden daha aldatıcı bir şey yoktur.

Ayaklarımın altında sağlam kalan ne varsa toplamaya çalışırken az kalsın yere kapaklanıyordum. Hayli gülünç duruma düşmüş olmalıydım.

“Bırakın...”

“Affedersiniz, affedersiniz... Kusura bakmayın.”

Gülüyordu. Gözlerinin çevresindeki kırışıklıklar genişliyor, yıllar kendisini gösterip burada yerini alıyordu.

“Kırılan dökülenler o kadar önemli değil, daha beterleri de olur...”

Arkasını dönmüştü bile, bense en kötüsünden korktum: görgü ve nezaket kurallarından bihaber, “kaba saba” bir insan izlenimi uyandırmak.

İmdadımıza yetişen taksi şoförü oldu. Dudaklarında belli belirsiz bir gülümsemeyle bana doğru eğildi.

“Affedersiniz mösyö, Bourgoigne Sokağı nerede acaba?”

“Ama... burası işte...”

“Varenne Sokağı'nın köşesindeki tütüncüyü biliyor musunuz?”

“Burası.”

“Ne bekliyorsunuz paramı vermek için öyleyse?”

Ceplerimi karıştırdım. Hiç frankım yoktu. Hepsini havaalanında dolara çevirmiştim, meseleyi bu şekilde çözmek isteyince, “Fransa’da olduğumuz” anımsatıldı bana. Ne yapacağımı bilemiyordum ki üzerinde gri, bol bir mantosu olan, karışık beyaz saçlı kadın yardımına yetişti. Parayı ödedi ve kaygılıdan ziyade alaycı bir tavırla:

“İşler kötü galiba...” dedi.

Dışarıdan bakıldığında çok da dikkat çektiğimi düşünmüyordum. Kaptan pilot üniformamı giymemiştim, ama yolcular ve mürettebatın gözünde sorumluluk duygusu yüksek, sorunların üstesinden gelmeyi alışkanlık edinmiş kişilere has o soğukkanlılığı korumayı oldum olası bilmişimdir. Boyum posum, nasıl derler, yerindeydi: güçlü omuzlar ve insanın içine işleyen bakışlar. Akıp giden her dakika bir şeyler eksiliyordu benden, gerçi günümüzde patladıktan sonra bile bin kilometre yapabilen lastikler var.

“Aslında, eski romanlarda insan tercihen tanımadığı bir papzandan medet umar ya hani; işte o anlardan birine benziyor bu,” dedim.

Güldürememiştim onu. Yalvarırcasına bakıyordum, hissetmiş olmalıydı. Böylesi bir çaresizliğe daha önce hiç düşmemiştim. Daha sonraları Lydia’ya bu ilk anlarda neler hissettiğini sordüğümde kıvrıldı: “Körkütük sarhoş birisine yüz frank borç verdiğimi ve bu parayı hiçbir zaman geri alamayacağımı düşünüyordum.” Gerçek şu ki hayat bizi, ikimizi de, başından savmıştı, her daim rastlantı olarak adlandırılan da budur.

“Bakın, ödemek istiyorum bu parayı size.”

“Gerçekten hiç önemli değil.”

“İzin verirseniz çek yazacağım...”

Roissy Havaalanı’ndan dönüyordum. Kararlaştırıldığı gibi öğleden sonra Caracas uçağına binmek üzere havaalanına gitmiştim. Şapkamı yüzüme indirmiş, duvarı karşıma alacak şekilde bir köşeye ilişmiş, uçakların hareket saatlerini bildiren anonsları dinliyordum oturduğum yerde. Air France’ta geçen on yedi yılın

ardından mürettebatın çoğu tanırdı beni. Yaşanacak bir karşılaşmadan ve samimi sorulardan kaçınmaya niyetliydim. “Ne arıyorsun burada, yolcu olarak? Altı ay tatil de biraz fazla, abartmıyor musun? Ya Yannik? Demek artık onsuz çıkıyorsun tatile, öyle mi?” Öylesine karmaşık bir durumdaydım ki bütün kararlar ânında karşıt eylemlere dönüşüyordu. Caracas uçağının kalkacağına bildiren anonsu duydum, bekleme salonunu geçtim, bir taksiye atladım ve şoföre adresimizi –Vaneau Sokağı– verdim. Tam zamanında davranıp, şoföre beni köşedeki tütüncüde indirmesini söyledim. Çok yakındı, yıllardır aynı mahallede oturuyorduk, birisi tanıyabilirdi beni. “Ondan saat kaçta ayrıldınız?” – “Öğleden sonra saat üçte. Güney Amerika’ya gidiyordum, uçagım...” – “Saat on dokuz yirmide Varenne Sokağı’nda görüldünüz.” – “Evet, döndüm.” – “Ve evinize gitmediniz öyle mi? Oysa iki adımlık mesafedeydiniz.” – “Hayır, tam zamanında durdum. Ayrıca zaten aramızda kararlaştırmıştık...” – “Neyi?” – “Kendimi hiç suçlamıyorum. Yapacak başka bir şey yoktu.” – “Böyle durumlarda mösyö, yaşamı sürdürme alçaklığı gösterilmez. İnsan kafasına bir kurşun sıkma inceliğini gösterir.” Kendimle olan ilişkimde alayı her zaman abartmışımdır. Ama daha önümde yaşanacak yıllar varsa bu sorgulamaya hemen alışsam daha iyi olacaktı. Ardı arkası kesilmiyordu. Oysa kendimi suçlayabileceğim tek konu uçağa binmemiş olmamdı. Cinayet mahalline geri dönüp oralarda dolaşan bir katil değildim. Dünyanın kendisi, güneşin çevresinde dönmeye başladığından beri kadim bir katildi.

Yağmur altında, yere saçılmış yiyecek paketleri arasında dikiliyorduk.

“Bir türlü ayrılmıyoruz,” dedim.

Güldü ve yüzünde yeniden iç açıcı, güven veren kırışıklıklar belirdi.

Kafenin adı *Chez Arys*’ti. Barda devetüyü paltosu ve Borsalino şapkasıyla çok şık bir adam vardı. Tasmaşını tuttuğu şahane gri kaniş, Le Nôtre’un* elinden çıkmış bir bahçe gibi tıraşlan-

---

* André Le Nôtre (1613-1700), Fransız park ve bahçe desinatörü. (ç.n.)

muştı. Hiçbir zaman rastlantı olduğundan emin olamayacağımız bir rastlantıyla, alay mı, kibarlık mı, onu da bilmeden, kuşkusuz kendi parasıyla oraya gelmiş olan bir delikanlı müzik kutusunun önünde Chopin'in bir eserini dinliyordu.

"Konuşsak daha iyi olacak belki, aksi takdirde olaylar çok daha hızla hiçbir yere gitmeyecek ve sonra geri dönmek gerekecek... 'Tanımadığım bir adamla bu kafede ne yaptığımı bilmiyorum...' Doğru mu?"

"Doğru."

Garson sipariş almak için başımızda bekliyordu.

"İki sütlü kahve," dedim ve ona döndüm:

"İşte şimdi burada bulunmamız için bir sebep var."

Gülüşünde belli belirsiz bir acımasızlık sezdim.

"Hâlâ çeki bekliyorum. Hepsi bu."

"Aksi şeytan..."

Küçük valizimden çek defterini buldum.

"Adınız?"

"Hamiline yazın."

"Yine de adınızı öğrenmek isterdim. İleride..."

"Lydia Towarski."

Kanışlı adam bana doğru süzüldü.

"Affedersiniz, mösyö... madam..."

Ustaca bir el hareketiyle şapkasını çıkarıp tekrar başına koydu.

"...Köpek eğitmeniyim ve... öyle sanıyorum ki..."

"Las Vegas 1975," dedim.

Sevinmiş göründü.

"Yaptığınız numara neydi?"

"Sand's'te, barmendim."

"Ha, evet anımsadım, şimdi..."

Kartvizitini uzattı. *Senyör Galba*, New York, Paris ve Londra'dan ajans adresleri.

"İnsan durmadan yolculuk edince sonunda hiç kimseyi tanımıyor..."